

Dnr Fi2020/02715

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar Boverkets rapport Utveckling av regler om klimatdeklaration av byggnader

Sammanfattning

Sweco är positiva till införande av gränsvärden för klimatdeklarationer men anser att:

- Förslag till införande av gränsvärde och successiva skärpningar ligger inte i linje med det nationella klimatmålet. Vi menar att årtalen istället bör vara 2025, 2031, 2037 och 2043
- Klimatpåverkan från markarbeten bör ingå
- Alla industri- och verkstäder bör inte undantagas
- B6 bör ingå i gränsvärdet
- Klimatdeklaration för ombyggnader bör införas
- Cirkulära effekter från återbruk och återvinning i Modul D bör ingå i tilläggsinformation
- Klimatdeklaration bör utföras av certifierad expert på liknande sätt som för energideklaration

Tidplan för införande av gränsvärden (sid 35)

Boverket föreslår att gränsvärden för klimatutsläpp från byggnader införs 2027 för byggskedet (modul A1–A5) för att sedan successivt skärpas 2035 och 2043.

Det innebär att det är 5 år mellan införandet av Klimatdeklaration tills att ett gränsvärde träder i kraft och ytterligare 8 år innan första skärpningen Sweco anser att detta är för lång tid. Som Boverket själv påpekar i rapporten pekar branschen själv ut vägen i färdplanen¹ till att uppfylla Parisavtalet genom att:

- 2025: Utsläppen av växthusgaser visar en tydligt minskande trend
- 2030: 50 % minskade utsläpp av växthusgaser (jmf 2015)

Och även Science Based Targets pekar ut en halvering av utsläpp till 2030 som nödvändig för att nå 1.5 graders målet.² Genom att skjuta upp utsläppsminskningar måste klimatbudgetens kurva bli brantare framöver, och den risken tycker inte Sweco att det finns argument för att ta, då vi ser hur mycket som kan göras redan idag. Vi upplever att både kunskapen och engagemanget har ökat kraftigt de senaste 2 åren och som Boverket påpekar i rapporten så kan man minska med 20-30% redan idag. Sweco menar att man bör följa färdplanens utpekade utsläppsminskningar med "tydligt minskande trend" redan 2025, vilket betyder att den första gränsvärdet måste införas senast 2025. En treårsperiod med Klimatdeklarationer som redovisning utan krav på

¹ Färdplan för fossilfri konkurrenskraft, Bygg och anläggningssektorn, 2018, Fossilfritt Sverige.

² <https://sciencebasedtargets.org/business-ambition-for-1-5c>

utsläppsminskning bör vara fullt tillräckligt för att branschen skall förstå budskapet. Då kan man också sätta en lägre gräns de första åren, för att få in arbetssättet med förbättringsåtgärder så att detta inte blir alltför kostnadsdrivande.

Behov av ytterligare uppgifter i klimatdatabseden (sid 38)

Boverket beskriver att *"Klimatdata för framtida utsläpp av växthusgaser från fjärrvärme, el och eventuella andra relevanta energibärare behövs för beräkning av driftsenergi (modul B6)"*

Om sådana emissionsfaktorer tas fram är det viktigt att det framgår att de inte är avsedda att användas för att analysera konsekvenserna av olika åtgärder. Här kommer ett stort pedagogiskt problem att uppstå i och med den uppenbara risken att personer utan LCA-kompetens utför klimatberäkningar utan att förstå skillnaden i bokförande beräkning och en konsekvensanalys och hur man bör använda medeldata och marginaldata.

Tillkommande moduler i klimatdeklarationen från 2027 (sid 41)

Sweco håller med om att slutskedet uppmärksammas genom att inkludera (modul C1–C4) i klimatdeklaration. Men så länge det baseras på scenariedata eller schabloner så kommer det inte att styra mot att främja cirkulära metoder, så en sådan önskan bör inte vara anledningen till inkludering.

Det är ju också bara avfallshanteringen som uppmärksammas i modul C. Vinsten med att designa för återbruk och återvinning syns inte i modul C utan inkluderas i modul D, så om man verkligen vill sätta fokus på ökad cirkularitet i byggandet så skulle inkluderandet av vissa parametrar i Modul D göra större nytta, t.ex. i den föreslagna tilläggsinformationen.

Då skulle livscykelperspektivet tydliggöras, inklusive den potentiella klimatnyttan av att ha byggnaden som materialbank för framtiden.

Boverket föreslår att till 2027 införa obligatorisk deklaration av biogen kolinlagring samt nettoexport av lokalproducerad el. Sweco menar att det är positivt att fördelarna med träbyggande uppmärksammas. Vi menar dock att det är pedagogiskt vanskligt att redovisa kolinlagring, då det inte ger ett livscykelperspektiv på kolet. Över en byggnads livstid blir ju nettoutsläppen ett nollsummespel. Däremot finns det stor potential att träet kan bli biobränsle efter livstidens slut, med positiva effekter beroende på vilket bränsle det ersätter. Det får gärna uppmärksammas, t.ex med schablon för vad som ersätts,

Sweco tycker att det är bra att nettoexport av lokalproducerad el inte kommer att räknas tillgodo när det gäller att nå de kommande gränsvärdena, eftersom att oavsett var och hur el produceras så är det viktigt att bygga bra och det bör inte gå att komma runt genom att bygga energitillförselsystem.

Val av ytterligare byggnadsdelar och processer (sid 47)

Det är bra att installationer inkluderas, och detta kommer att driva fram fler EPDer och mer klimatdata för installationer. Redan idag finns generiska data så att det går att inkludera installationer i beräkningarna. Man bör därför vara restriktiv med att ta fram för många

2 (5)

FEL! INGEN TEXT MED ANGIVET
FORMAT I DOKUMENTET.
FEL! HITTAR INTE REFERENSKÄLLA.

schabloner (som för en hel byggnads installationer), för det som bara inkluderas genom schabloner fyller ju inte så stort syfte att inkludera.

Sweco anser att utsläpp från markarbeten bör ingå i klimatdeklarationen. Boverket lyfter som ett skäl till att inte ta med klimatpåverkan att den styrs av var byggnaderna lokaliseras. Sweco anser att det är rimligt att klimatpåverkan från byggande borde vara en av flera faktorer som vägs in vid val av lokalisering, och håller därför inte med Boverket om att detta skulle vara ett skäl till att exkludera denna del.

Systemgränser för gränsvärde (sid 52)

Generellt tycker Sweco att det är bra att inkludera så stor del av livscykeln som möjligt och håller inte med om risken för att ett livscykelperspektiv gör att beräkningen blir utspädd. Javisst, styrningen i just byggskedet minskar, men det viktiga är ju inte var minskningarna sker utan *att* de sker. Sweco tycker därför att man på sikt bör inkludera även B6 i gränsvärdet. Särskilt då övriga nordiska länder lutar åt att inkludera B6. Om de kan lösa problemet med emissioner från olika tillförselsystem så bör Sverige också kunna det.

Vi håller inte med om att en styrning av scenarier för driftenergin kommer att förringa de förbättringar i driften som görs. En minskning av driftenergin kommer alltid att minska klimatpåverkan.

Om inte B6 ingår så bör inte heller energitillförselsystem i det fall de finns på byggnaden inkluderas utan verkligen styra på byggskedet av själva huset, och lämna energitillförselsystemet till att styras i BBR, vilket man ju redan gör.

Dessutom är det vanskligt att uttrycka sig som om utsläppen i A1-A5 entydigt går att verifiera, eller att val av produkter i A1-A5 för en ny byggnad inte påverkar i framtiden. Boverket skriver att:

"Det är också möjligt att verifiera dessa utsläpp, till skillnad från beräkningar av framtida utsläpp. Det vill säga, det lägger fokus på att reducera dagens utsläpp och inte värdera dessa som likvärdiga med potentiella, mer svårvärderade utsläpp som ligger decennier framåt i tiden"

Men här skall man vara medveten om att EPD är en bokförande metod och när en klimatberäkning baserad på EPD används, så uppmuntrar man indirekt att använda de produkter som i sin EPD har bokfört en låg klimatpåverkande siffra, oavsett var den kommer ifrån. Det kan vara så att produkten tillverkas energieffektivt, men det kan också vara så att fabriken köper in miljömärkt el (vilket ju snabbt kan ändras) för att driva en ineffektiv process. Valet av sådana produkter till sin nya byggnad skulle kunna missgynna vissa energieffektiva processer som har potential att klimatomått bli bättre än sina konkurrenter i framtiden (när de också bytt elavtal...)

Byggnadsdelar som omfattas av gränsvärdet (sid 57)

Sweco anser att industrianläggningar snarast skall ingå i lagen om klimatdeklaration och även omfattas av gränsvärde. Om differentierade gränsvärden för olika typer av byggnader används så borde inte detta utgöra något problem.

Sweco menar att all bebyggelse på sikt bör inkluderas, och tågordningen "vem ska in härnäst" bör utgå från klimatpåverkans betydelse.

Nivåer för gränsvärden år 2027, 2035 och 2043 (s.60)

Boverket lyfter fram att det är möjligt att minska utsläppen med 20 procent redan idag och att *"Det är möjligt att de minskningar av växthusgasutsläpp som nämns i underlaget redan uppnåts vid 2024-2025"*

Det känns inte tillfredställande att föreslå ett lagkrav som skall styra mot något som ändå uppnås. Möjligheten för kommuner och regioner att nå progressiva mål skulle försvåras om gränsvärden inte skulle införas förrän 2027 eller skärpas förrän 2035.

Här bör man istället följa branschens utpekade riktning i färdplanerna med att sträva efter 50% utsläppsminskning till 2030. Sweco menar att det är viktigt att styra alla byggherrar mot arbetssättet att arbeta med minskningar, och föreslår att man hellre börjar tidigare men med en lägre gräns och förändrar i fler steg. 2025 med 15% minskning, 2031 med 35% minskning, 2037 med 50% minskning och 2043 med 80% minskning (eller mer om man vid den tidpunkter ser att det krävs av byggsektorn)

Boverket prioriterar att regeländringar inte bör ske för ofta, för att underlätta för byggbranschen, men Sweco menar att tydligheten är huvudsakerna, och då branschen själva tar sådana kliv varje år nu, så är det inget problem att förhålla sig till nya gränsvärden som aviseras så här lång tid (10 år) i förväg.

Krav på klimatdeklaration vid ombyggnad (s. 69)

Sweco menar att klimatdeklaration vid ombyggnad inte behövs utredas så särskilt mycket. På sikt kommer en deklARATION att behövas, frågan är bara när och vilken gräns som skall användas.

Annat att beakta i planen (sid 71)

Det är bra att man lämnar öppet vilket klimatberäkningsverktyg som skall användas. Däremot kan man fundera över att ställa vissa kvalitetskrav på verktyget, även om man inte pekar ut något specifikt verktyg, särskilt om man utökar vilka delar i livscykeln som ingår.

Boverket skriver också om verktyg att:

De kan antingen vara ganska enkla, så att det inte krävs någon större kunskap om LCA för att göra beräkningarna, eller mer avancerade och kräva vissa förkunskaper.

4 (5)

FEL! INGEN TEXT MED ANGIVET
FORMAT I DOKUMENTET.
FEL! HITTAR INTE REFERENSKÄLLA.

Sweco vill understryka att alla LCA-beräkningar kräver förkunskaper för att användarens skall förstå vad som händer, kunna göra de val och antaganden som trots schabloner och generiska databaser kommer att behöva göras och inte minst för att kunna tolka resultatet. Det är en komplex metodik bakom de "enkla" programmen och med bristande kunskap kan felaktiga slutsatser dras, Sweco anser därför att klimadeklARATIONER, precis som energideklARATIONER skall göras av certifierad person med lämpliga förkunskaper om energi, material och LCA.

Övrigt

Boverket skriver att: *Successivt bör man börja gå mot att mäta klimatpåverkan från byggnader även i relation till hur de används, och inte bara per kvadratmeter.* Sweco uppmuntrar ett sådant byte av funktionell enhet i syfte att mäta den nytta man får av byggnaden.

När gränsvärdet införs bör processen ändras till att det skall krävas en klimatdeklARATION för att få bygglov i enlighet med energibalansberäkningar. Detta för att det ska få en skarp effekt i projekten och ett incitament att bygga klimatsmart. Vi föreslår också att klimatberäkningen bör verifieras efter det att byggnaden är uppförd.

Sweco Sverige AB
genom Teknikområde Hållbar Fastighetsutveckling, med Anna Joelsson som handläggande

Anna Joelsson